യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 173

ശ്രീരാമ ഉവാച .
സർവാനുഭവരൂപസ്യ തഥാ സർവാത്മനോഽപ്യയമ് .
അനന്തസ്യാത്മതത്ത്വസ്യ ദേഹോഽപി കിമഹംഗ്രഹഃ .. 1
ചിതഃ പാഷാണകാഷ്ഠത്വം സ്വപ്നാദിഷു കഥം ഭവേത് .
ഇദം പാഷാണകാഷ്ഠാദി കഥം നാസ്ത്യസ്തി വാ കഥമ് .. 2
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ശരീരിണോ യഥാ ഹസ്തേ ഹസ്തതായാം യഥാഗ്രഹഃ .
സർവാത്മനസ്തഥാ ദേഹേ ദേഹതായാം തഥാഗ്രഹഃ .. 3
പാദപസ്യ യഥാ പത്രേ പത്രതായാം യഥാഗ്രഹഃ .
സർവാത്മനസ്തഥാ വൃക്ഷേ വൃക്ഷതായാം തഥാഗ്രഹഃ .. 4
ആകാശസ്യ യഥാ ശൂന്യേ ശൂന്യതായാം യഥാഗ്രഹഃ .
സർവാത്മനസ്തഥാ ദ്രവ്യേ ദ്രവ്യതായാം തഥാഗ്രഹഃ .. 5
സ്വപ്നോചിതഃ സ്വപ്നപുരേ രൂപതായാം യഥാഗ്രഹഃ .
സർവാത്മനസ്തഥാ സ്വപ്നജാഗ്രദാദൗ തഥാഗ്രഹഃ .. 6
യഥാഗേന്ദ്രേ ദൃഷദ്വൃക്ഷവാര്യാദൗ സ തഥാഗ്രഹഃ .
തഥാ സർവാത്മനോഽഗേന്ദ്രപുരതായാം തഥാഗ്രഹഃ .. 7
ശരീരസ്യ യഥാ കേശനഖാദിഷു യഥാഗ്രഹഃ .
സർവാത്മനസ്തഥാ കാഷ്ഠദൃഷദാദൗ തഥാഗ്രഹഃ .. 8
ചിത ഏവ യഥാ സ്വപ്നേ ഭവേത്കാഷ്ഠോപലാദിതാ .
ചിദാകാശസ്യ സർഗാദൗ തഥൈവാവയവാദിതാ .. 9
ചേതനാചേതനാത്മൈകം പുരുഷസ്യ യഥാ വപുഃ .
നഖകേശജലാകാശധർമമാകാരഭാസുരമ് .. 10
ചേതനാചേതനാത്മൈകം തഥാ സർവാത്മനോ വപുഃ .
ജങ്ഗമം സ്ഥാവരമയം കിംതു നിത്യമനാകൃതി .. 11
യഥാസ്ഥിതം ശാമ്യതീദം സമ്യഗ്ജ്ഞാനവതോ ജഗത് .
സ്വപ്നേ സ്വപ്നപരിജ്ഞാതുര്യഥാ ദൃഷ്ടാർഥസംഭ്രമഃ .. 12
ചിന്മാത്രാകാശമേവേദം ന ദ്രഷ്ടാസ്തി ന ദൃശ്യതാ .
ഇതി മൗനമലം സ്വപ്നദ്രഷ്ടുര്യത്സാ പ്രബുദ്ധതാ .. 13
കല്പകോടിസഹസ്രാണി സർഗാ ആയാന്തി യാന്തി ച .
ത ഏവാന്യേ ച ചിദ്ദ്യോമ്നി ജലാവർതാ ഇവാർണവേ .. 14
കരോത്യബ്ധൗ യഥോർമ്യാദൗ നാനാ കചകചം വപുഃ .
ചിത്കരോതി തഥാ സംജ്ഞാഃ സർഗാദ്യാശ്ചേതനേ നിജേ .. 15
യഥാസ്ഥിതമിദം വിശ്വം ബ്രഹ്മൈവാനാമയം സദാ .
തത്ത്വജ്ഞം പ്രത്യതത്ത്വജ്ഞജനതാനിശ്ചയാദൃതേ .. 16
നാഹം തരങ്ഗഃ സലിലമഹമിത്യേവ യുക്തിതഃ .
ബുദ്ധം യേന തരങ്ഗേന കുതസ്തസ്യ തരങ്ഗതാ .. 17

ബ്രഹ്മണോഽസ്യ തരങ്ഗത്വമിവാഭാനം യതസ്തതഃ .
തരങ്ഗത്വാതരങ്ഗത്വേ ബ്രാഹയൗ ശക്തീ സ്ഥിതിം ഗതേ .. 18
ചിദ്വ്യോമ്നോഽത്യജതോ രൂപം സ്വപ്നവദ്വ്യസ്തവേദനമ് .
തദിദം ഹി മനോ രാമ ബ്രഹ്മേത്യുക്തഃ പിതാമഹഃ .. 19
ഏവമാദ്യഃ പ്രജാനാഥോ നിരാകാരോ നിരാമയഃ .
ചിന്മാത്രരൂപസംകല്പപുരവത്കാരണോജ്ഝിതഃ .. 20
യേനാങ്ഗദത്വം നാസ്തീതി ബുദ്ധം ഹേമാങ്ഗദേന വൈ .
അങ്ഗദത്വം കുതസ്തസ്യ തസ്യ ശുദ്ധൈവ ഹേമതാ .. 21
അജേ സംകല്പമാത്രാത്മ ചിന്മാത്രവ്യോമദേഹിനി .
അഹം ത്വം ജഗദിത്യാദി യദ്വിഭാതം തദേവ തത് .. 22
ചിച്ചമത്കൃതയോ ഭാന്തി യാശ്ചിദ്വ്യോമനി ശൂന്യതാഃ .
ഏതാസ്താഃ സർഗസംഹാരസ്ഥിതിസംരമ്ഭസംവിദഃ .. 23
അച്ഛം ചിന്മാത്രനഭസഃ കചനം സ്വയമേവ തത് .
സ്വപ്നാഭം ചിത്തതാമാത്രം സ ഏഷ പ്രപിതാമഹഃ .. 24
യഥാ തരങ്ഗസ്തേനൈവ രൂപേണാന്യേന വാഽനിശമ് .
സ്ഫുരത്യേവമനാദ്യന്തഃ സർഗപ്രലയവിഭ്രമഃ .. 25
ചിദ്വ്യോമ്നഃ കചനം കാന്തം യദ്വിരാഡിതി ശബ്ദിതമ് .
ഭവേത്സംകല്പപുരവത്തസ്യ കുര്യാന്മനോഽപി വൈ .. 26
സർഗഃ സ്വപ്നഃ സ്വപ്ന ഏവ ജാഗ്രദ്ദേഹഃ സ ഏവ ച .
ഘനം സുഷുപ്തം തൈമിര്യാദ്യഥാ സംവേദനം ഭവേത് .. 27
തസ്യ കല്പാന്തരജനീ ശിരോരുഹതയോദിതാ .
പ്രകാശതമസീ കാലക്രിയാഖ്യാഃ സ്വാങ്ഗസംധയഃ .. 28
തസ്യാഗ്നിരാസ്യം ദ്യൗർമൂർധാ ഖം നാഭിശ്ചരണൗ ക്ഷിതിഃ .
ചന്ദ്രാർകൗ ദൃഗൂ ദിശൗ ശ്രോത്രേ കല്പനേതി വിജൃമ്ഭിതാ .. 29
ഏവം സമ്യഗ്ദൃശ്യമാനോ വ്യോമാത്മാ വിതതാകൃതിഃ .
അസ്മത്സംകല്പശൈലാഭോ വിരാഡ് സ്വപ്നാകൃതിസ്ഥിതഃ .. 30
യച്ച ചേതച്ചിദാകാശേ സ്വയം കചകചായതേ .
തദേതജ്ജഗദിത്യേവം തേനാത്മൈവാനുഭൂയതേ .. 31
വിരാഡാത്മൈവ-മാകാശം ഭാതി ചിന്മയ-മാതതമ് .
സ്വഭാവ+സ്വപ്ന-നഗരം നഗനാഗ-മയാത്മകമ് .. 32

അനു-ഭവിതൈ-വാനു-ഭവം
സത്യം സ്വാത്മാന-മ+പ്യ-സന്തമിവ .
അനുഭവ-തീയ+ത്ത്വേന+
സ്വപ്ന-നടഃ സ്വപ്ന-ദേശമിവ .. 33

വേദാന്താർഹത-സാംഖ്യ-സൗഗത-ഗുരു+
ത്ര്യക്ഷാദിസൂക്താ ദൃശോ
ബ്രഹ്മൈവ സ്ഫുരിതം തഥാത്മകലയാസ്-
താദാത്മ/നിത്യം യതഃ .
തേഷാം ചാത്മാ-വേദോഽനു-രൂപമഖിലം

സ്വർഗം ഫലം തദ്ഭവ+
ത്യസ്യ ബ്രഹ്മണ ഈദൃഗേവ മഹിമാ
സർവാത്മ യത്ത+ദ്വപുഃ .. 34

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ
ബ്രഹ്മഗീതാസു പരമാർ/ഥോപ-ദേശോ നാമ+
ത്രി/സപ്ത+ത്യധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 173 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
7.1.2024